GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese: **Marti'a, Joui'a si Sambat'a.**

Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 93. **Marti, 18|30 August** **1881.**

Cestiunea limbei.

Brasiovu, 17/29 Augustu.

Lupt'a intre nationalitatile din Cislaitani'a culminéza in lupt'a pentru egal'a indreptatire a limbeloru. Fara dreptulu de limba nu póte fi vorba de egala indreptatire; despre adeverulu acest'a sunt astadi convinsi nu numai Slavii de peste Lait'a, ci tóte popórele monarchiei austro-ungare. Maghiarii spre esemplu ne totu canta, cà noi amu fi egali cu ei inaintea legii. Frumósa egalitate, candu nu ne este ertatu a ne folosi in vieati'a publica de limb'a nóstra, de acestu motoru principalu alu desvoltarei si alu culturei nóstre nationale, si candu totu mai multu se angustéza cerculu, si asié destulu de micu, intre marginile caruia potemu se ne mai cultivamu tesaurulu dulcei nóstre limbe mostenitu dela stramosi. Din anu in anu se pretinde se vorbimu si se scriému totu mai multu unguresce, si 'si póte inchipuí cineva, in ce stare amu trebui se ajungemu peste vreo duóe decenie, déca deja acuma voiescu se ne constringa a neglige chiaru cresterea intelectuala a copiiloru din scólele nóstre primare, numai cá se póta invetia mai curendu unguresce.

Mai dilele trecute o adunare de invetiatori unguri din Pest'a a opinatu, cà ar' fi bine a se face chiaru „tabula rusa“ cu limbele de propunere nemaghiare, si sè se esplice si invetie pe câtu se póte tóte obiectele in limb'a maghiara. Citamu acésta numai spre a aratá, pêna la ce punctu a ajunsu nebunesculu si nenorocitulu curentu de maghiarisare. Unde remane sub asemeni impregiurari libertatea limbeloru, care este prim'a conditiune a convietiuirei pacinice intr'unu statu poliglotu cá alu nostru?

Nu póte fi nimicu mai caracteristicu pentru stadiulu, in care se afla cestiunea limbei in Ungari'a, decâtu faptulu, cà insusi ministrulu de instructiune ungurescu isi dà zadarnice silintie de a voí se nege natur'a poliglota a acestui statu. Elu dise, nu de multu, intr'unu discursu, cà aspiratiunile de a face din Ungari'a unu statu poliglotu nu sunt decâtu nesce „monstruositati.“ Intrebamu acuma in seriosu: Ce este absurdu si monstruosu? A cere, cá politic'a unui statu se fia acomodata cerintieloru lui naturale, séu a sustiené, cà albulu este negru si cà statulu ungaru nu este poliglotu? Noi scimu, ca in Transilvani'a si Ungari'a traiescu $4\frac{1}{2}$ milióne de Maghiari, 3 milióne de Romani, 3 milione de Slavi, 2 milióne de Germani s. a. si cà tóte gintile aceste vorbescu alta limba. Statulu acest'a are si va remané prin urmare poliglotu si d. Trefort devine numai ridiculu, déca voiesce se-i nege fiinti'a si se faca din elu unu statu cu-o limba. Se fi declaratu mai bine dlu ministru, cà Maghiarii voru se faca cu forti'a din statulu poliglotu unu statu cu-o limba si atunci ar' fi fostu mai nemeritu a numí acést'a incercare o „monstruositate din cele mai mari.

De câte ori pretindemu recunóscerea dreptului nostru de limba, ni se respunde, cà interesulu statului nu concede unu lucru cá acest'a. Interesulu statului! Eata monstrulu care voiesce se'si manânce proprii sei copii! Interesulu statului pentru ocârmuitorii Ungariei are numai unu intielesu subiectivu; este esclusivu numai binele rassei maghiare domnitóre, ce'lu are in vedere si care numai la buzunarele unguresci se gandesce. Tóte celelalte popóre, cari facu duóe din trei parti ale poporatiunii statului, trebue se muncésca si se platésca, pentru cá sè se intarésca rass'a maghiara si se fia pline buzunarele maghiare. Ungurii standu odata pe acésta basa, nici nu mai sunt capabili d'e a discutá asupra insemnatatii si a esigentieloru obiective ale interessului statului.

Altfeliu stà lucrulu in Cislaitani'a; aci discussiunea are celu puçinu tendinti'a de a nu parasi cu totulu terêmulu obiectivitatii, pe care singuru se póte ajunge lá o intielegere. In privinti'a acésta organele cehe premergu cu esemplulu, si cele germane, cu tóta poft'a loru de suprematia, nu potu sè se avente nicidecumu la acelu gradu alu fanatismului, incâtu se voiésca se nege, ce se póte pipai cu man'a si vedé cu ochii si se sustiena, cà Austri'a n'ar' fi unu statu poliglotu, care dupa natur'a lui pretinde o tractare diferita de aceea, ce se dà unui statu omogenu.

„Politik“ din Prag'a, ventilandu dilele aceste cestiunea limbei, declara chiaru, cà pêna la unu punctu órecare Cehii vedu, cà limb'a germana trebue se prevaleze in armata, in parlamentulu centralu si in guvernulu centralu, de órace nu se póte realisá o egalitate de limba absoluta, dér' se nu li se pretinda nimicu mai multu“ si sè se recunósca pe deplinu dreptulu nationalu de limba alu Cehiloru.

„Narodni Listy“ cere, cá limb'a ceha se fia limba oficiala, pretutindeni in Boemi'a unde maioritatea representantieloru districtuale este ceha, si toti amploiatii din Boemi'a fara distinctiune de nationalitate se fia constrinsi a cunósce ambele limbi ale tierei. „Numai dinasti'a habsburgica liberu alésa, nu inse o ginta se domnésca peste Austri'a!“ esclama numit'a fóia.

Astfeliu se intielege in Austri'a egal'a indreptatire a limbeloru si nu putemu decâtu se dorimu, cá dorintiele nationalitatiloru de acolo sè se indeplinésca câtu mai curendu si in mesura câtu mai mare. Cislaitani'a va trebuí se premérga cu esemplu si se ne demonstre, cumu trebue sè se guverneze unu statu poliglotu. Atunci voru fi siliti si Maghiarii nostri cu vóie, séu fara de vóie se adopte politic'a „monstruosa“ de peste Lait'a, déca este, cá si statulu ungaru se ajunga la o consolidare interióra!

Sibiiu, Dumineca 16/28 Augustu 1881.

Frumóse díle petrecemu noi aici, díle, cari trebue sè impla de entusiasmu si de bucuria orice anima simtitóre. Nati'a romanéscа arata in aceste clipite, care 'i suntu scopurile si care suntu armele ce voiesce a le folosi. Racnésca si bata din picioru nebunii câtu voru voi, cei cu minte sciu, ce e si ce nu e.

Suntu numeróse fórte momentele ce au trebuitu sè impresioneze pe ori si ce Romanu, care se afla astadi in Sibiiu, si cine voiesce a impartasi si altor'a, ce a simtitu, are lipsa de mare bagare de séma. La din contra i se póte intêmplá fórte lesne, sè presinte o icóna falsa.

Rôndurile de façia au de scopu a infaçisiá nusi numai o simpla schitiare, dér' cu tóte aceste ar' voi se infaçisieze nesce schitie adeverate. Dreptu aceea deocamdata accentuamu totu ce credemu, ca este vrednicu de o atentiune mai deosebita, lasandu mai la urma infatisiarea si judecarea diverseloru momente.

Anca de Vineri 14/26 privelíscea, ce o presentau stradele Sibiiului, trebuiá sè incante pe ori si ce fiiu alu natiunei nóstre. Ti se batea inim'a in peptu, cându vedeai Romani din patru unghiuri, uniti in cugetu si simtiri, cum alergau a face cunoscintia personala cu fratii loru in suferintia, cum alergau a dá mâna de ajutoriu mamei loru: natiunei. Ici vedeai duoi prietini vechi stringêndu'si manile cu caldura si bucurandu-se, ca au mai pututu fi inca o data la olalta; colo zareai o grupa de tineri legandu la prim'a vedere o fratia eterna; din colo admirai unu betrênu albitu, care multiamiea lui Dumnedieu din adenculu sufletului, ca l'a invrednicitu sè mai petréca vre-o câte-va dulci clipite cu cei de némulu seu. Pretutindeni bucuria, pretutindeni entusiasmu. Si, déca unu negru noru de intristare ar' fi voitu se arete celoru intr'uniti durerile si necasurile comune, veseli'a revederei si a cunoscintiei trebuiá sè-lu alunge pentru vreo-câte-va óre. Veseli'a 'si ajunse culmea sér'a la convenirea din gradin'a „Hermann“, unde unu tarafu de lautari din Abrudu cantá nesce doine si hore d'ale nóstre.

Diu'a de sant'a Maria (15/27) fù o adeverata serbatória nationala. Deminéti'a la 10 óre se deschisera siedintiele „Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.“ Sal'a dela „Imperatulu Romaniloru“ gemea de publiculu celu mai alesu. Dintre cei mai insemnati dela noi erau de façia: mitropolitulu Mironu Romanulu, Cipariu, Popea, Babesiu, prefectulu din locu s. a. Dintre straini insemnamu pe generalulu Davil'a, pe poetulu Sionu, pe redactorulu si profesorulu Laurianu, pe deputatulu Nicorescu si pe profesoruiu din Barladu Popescu. Mai antaiu si mai antaiu betranulu presiedinte Ciparíu rosti unu discursu de deschidere, in care — dupa câtu s'a pututu precepe din caus'a slabitei voce — a accentuatu insemnatatea „Associatiunei“ si a adusu tributulu cuvenitu repausatiloru sprijinitori ai ei. Trombitasiu salutá in numele Sibieniloru pe cei adunati. Secretarulu Baritiu ceti numele membriloru „Associatiunei“, cari nu mai suntu in viatia. Notamu pe Hodosiu, pe Vasiciu si pe profesorii N. Orghidanu si N. Mihaltianu. Adunarea isi esprimà durerea s'a prin sculare in picióre. Baritiu ceti apoi raportulu comitetului, si spuse intre altele, ca pentru monumentulu lui Andreiu Muresianu s'au mai adunatu pena acum'a vre-o 370 fl. In fine, dupa ce se alesera comissiunile de lipsa, siedinti'a prima se incheiá.

Indata ce membrii comitetului „Associatiunei“ se departara depe scaunele loru, le luara loculu membrii comitetului „esposi tiunei nationale.“ Presidentulu acestui comitetu, fostulu deputatu Cosm'a, impartasi adunarei intr'o vorbire fórte potrivita, cum s'a nascutu intreprinderea din cestiune, ce scopuri are ea, si intru câtu a reesitu. Arétà, câtu de mari áu fostu greutatile intempinate, precum d. e. lips'a de timpu si de bani, vorbele rele si ingrijirile nebasate, latite printre publiculu nostru, neinteresarea celoru della putere si chiaru pedicele puse de ei. Istorisi, cum totusi se gasira ómeni, cari nu voira se lase josu unu lucru atatu de folositoriu pentru némulu loru; si in sfêrsitu declará espositi'a de deschisa. Vicariulu Barboloviciu multiumi in termini calduroși comitetului pentru silintiele s'ale. Dupa acestea plecaramu cu totii spre espositia, plini de nerabdare si de interesu.

Cum va aretá?... cum va aretá?... Eata vorbele, pe care cei mai multi le pronuntiau cu ingrijire.

Si cum arata?

Este mândra, mândra fórte espositi'a nóstra.

Cum amu disu, rêndurile de façia au de scopu a da numai nesce indigitari. Dreptu aceea me marginescu pe lunga urmatórele comunicari: Edificiulu espositiei este construitu din scanduri si are forma de T intorsu. Orisontal'a acestui T este de vre-o 50 m, lungime si 10 m. latime; piciorulu de vre-o 30 m. Frontispiciulu este frumosu decoratu. In midiloculu edificiului este o piramida cu trepte, pe care suntu asiediate o multime de obiecte dela asilulu „Elen'a dómn'a“ din Bucuresci. Laturea drépta este ocupat'a de broderii si de alte lucruri de mana femeesci. Laturea stanga cuprinde papucari'a, materii de vestminte lucrate in casa, feliu de feliu de pandia feraria, mesaria, pei lucrate, vinuri, bucate etc. etc. Galeri'a din fundu este destinata sciintieloru si arteloru. La intrare suntu mai multe carutie si pluguri.

Peste totu suntu espuse pêna acumu mai bine de 500 obiecte; din di in di inse curgu mereu lucruri nóue, care de care mai frumóse. Celu dintaiu esponentu este de buna séma: Femei'a romana. Lucrurile esite din man'a ei discura-

giaza ori si ce critica. Atàtu numai despre espositia.

Prandiulu din $^{15}/_{27}$ s'a tînutu totu in gradin'a „Hermanu“ si a fostu incheiatu cu mai multe toasturi frumóse. Sér'a a fostu unu bogatu concertu alu „Reuniunei romane de cantari din Sibiiu“, in care s'a distinsu atàtu corulu dirigiatu de profesorulu George Dim'a, càtu si deosibitii solisti.

Astadi Dumineca in $^{16}/_{28}$ a fost a dóu'a siedintia a „Associatiunei.“ Baritiu impartasiesce, ca din deosebite cause (lipsa de grilagiu? . . . ori érasi pedici din partea autoritatiloru?) cei adunati nu potu participá oficiosu la desvelirea monumentului pusu de „Academi'a romana“ lui Papiu Ilarianu. Diamandi Manole propune pe Marti o escursiune la mormentulu lui Siagun'a.

Incheiu, càci voiescu a luá parte la més'a studentiloru academici, caror'a li s'au opritu intielegerile pentru infiintiarea unei societati literarie.

„Frumóse dile petrecemu noi aici, amu disu la inceputulu scrisórei de façia . . . este inse, cine se silesce din resputeri, sè le faca càtu mai posomorite. b.

Cronic'a evenimenteloru politice.

„N. fr. Presse“ despre scorniturile unguresci la Frontiera.

Diuariulu germanu „N. fr. Presse“ dela 20 Augustu publica unu articulu interesantu din tóte punctele de vedere, de aceea tragemu atentiunea publicului romanu asupra lui:

“De càteva dile foile maghiare varsa focu si flacari asupra Romaniei.“ Ele porta unu limbagiu cá si candu ar' sta resbelulu dinaintea usii si trupele nóstre ar' sta sè tréca in timpulu celu mai scurtu peste fruntarie, spre a merge dreptu la Bucuresci, dice „N. fr. Presse“. „Se inregistrésa cu mare ingrijire tóte pecatele, càte le-a facutu vreodata Romani'a in contra Austriei, se enumera tóte plansorile cu mare truda si multa amariciune, càte le potu aduce in contra tinerului regatu, relativu la cestiunea Dunarii si la alte afaceri, cerendu cu cea mai mare inversiunare si turbare satisfactiune. Romani'a trebue smerita si pedepsita! O insulta atàtu de mare din partea unui vecinu neinsemnatu nu o putemu suferí. Cauta se statorimu unu ecsemplu, cá se intieléga, cà nu e permisu neminui, se atace nepedepsitu frontariele si onórea Austriei. Astfeliu resuna prin foile maghiare, si lumea dincóce de Leita ceva camu frapata se intreba, ce s'a pututu intr'adeveru intempla si ce pecatu a potutu comite guvernulu romanu, spre a provoca o indignatiune atàtu de inversiunata in teriteriulu coronei s. Stefanu, pe care noi cu voi'a Maghiariloru nu lu putemu priví cá tiéra straina. Déca s'ar' da crediementu celoru, ce le aducu unele diuare maghiare: atunci intr'adeveru ar' fi unu casu fórte gravu si s'ar' fi intemplatu o calcare cutezatori'a si insultatoria a teritoriului austriacu, „Maghiarország“ de astadi nu se multiamesce, spre esemplu cu aceea, cà reportéza, cumca militari romani ar' fi calcatu pe pamentu austriacu, ci dîce, cà a intratu indata unu regimentu intregu, care firesce se compunea totu numai din taiatori de lemne, càci, dupa cumu ne asigura fói'a amintita din Pest'a, ar' fi taiatu arbori in valóre de unu milionu de franci. Din consideratiune, cà in locurile acele departate si muntóse sunt lemnele atàtu de eftine, in càtu fapt'a acést'a cauta se o asemenàmu cu luarea redutei Griviti'a. Trei mii de jugere padure betrana au ocupatu soldati romani dupa „Maghiarország“ si redutele cele frumóse, pe care le-amu construitu cu bani frumosi pe la frontarie, pe langa Poian'a sarata, de odata sè nu le mai putemu intrebuintia. Póte cà regimentulu romanescu, pena ce au taiatu padurea cea fórte bêtrana a avutu si timpu de ajunsu, pentru cá intr'unu modu reutatiosu se strice siantiurile. Déca cercetezi dupa adeverat'a stare a lucrului, pe care se baséza acést'a fabula cumplita politica, afli urmatóriele: Comitele supremu alu comitatului Treiscaune reportase acumu 14 dile, pe bas'a unui reportu, ce l'a primitu dela primariulu din Breticu, ministrului de interne, cà soldatii romani au facutu unu pichetu pe muntele Javoros, care este alu Breticului, care este camu trei mii cinci sute pasi dincóce de frontaria, Ministrulu insarcinà pe comitele supremu se mérga la faci'a locului si celu din urma, se dice, cà au adeveritu, cà cele ce le-au aratatu primariulu din Breticu sunt adeverate. Atunci au reclamatu guvernulu austriacu la Bucuresci. Domnulu Rosetti, care acuma este insarcinatu si cu ministeriulu afaceriloru esterne respunse fórte frumosu si loialu, cà decumva s'a facutu la frontaria vr'o calcare, acést'a s'a facutu numai din gresiéla. Elu a propusu indata, cá sè se denumésca o comissiune micsta, care se cerceteze casulu acest'a, si adause, cà, déca se va constata, cà pichetulu se afla intr'adeveru pe pamentu austriacu, guvernulu romanu este gata indata alu desfiintia. Cu acestu respunsu se póte multiami pe deplinu chiaru statulu celu mai sensibilu, cu atàta mai vertosu, cu càtu nu se póte presupune, cà comandantulu militariu romanu, care au datu ordinu sè se faca acelu pichetu, au facut'o mala fide. Se nu perdemu din vedere, in care parte se afla obiectulu de cérta. Chiaru foile maghiare numescu loculu una selbatecia, unde arare ori se ratacesce vre unu omu si este fórte semnificativu, cà comitele supremu din Treiscaune n'au sciutu altu midilocu, cá se constate calcarea frontarii, decàtu, cà au luatu cativa martóri, cari cunosceau locurile.

Fronteer'a intre Austri'a si Romani'a nu este marcata prin nici unu semnu esterioru pe muntele cunoscutu si pré usioru se putea face o gresiela. Se póte cugeta si acelu casu, cà nu Romanii s'au insielatu, ci ómenii de incredere ai comitelui supremu. Dér' chiaru se presupunemu, cà lucrulu e limpede si claru, cà gresiél'a s'a facutu din partea Romaniloru, in atari impregiurari lucrulu ar' fi de ertatu si nici intru unu chipu n'ar' fi pututu dá ansa indestulatória, cá sè se faca unu sgomotu atàtu de gróznicu, dupa cumu facu unele foi maghiare. Noi intielegemu sensibilitatea ce s'a manifestatu cu acést'a ocasiune in Pest'a. Acolo au ómenii nervi fórte iritabili pentru totu ce sta in cea mai mica legatura cu o cestiune nationala si numai cu fórte mare neplacere pomenescu, cà in teritoriulu corónei s. Stefanu sunt cetatiani de nationalitate nemaghiara, care sunt de unu sange cu vecinii de peste frontiera. La acést'a sensibilitate generala façia de Romani'a mai vine si acea impregiurare, cà Romanii din Transilvani'a se miscatare si acestea miscari causéze mari neplaceri guvernului maghiaru. Dér' cu tóte aceste foile maghiere trebuieau se aiba mai mare prudentia façia de o afacere, care in sine este neinsemnata si peste puçinu se va aplana intru unu modu amicalu si se nu fia proruptu in atacurile cele mai teribile contra Romaniei si se nu fia datu unu pretecstu nou neincrederei, pe care o nutriea o partida in principatele de mai'nainte dunarene. Ori-càtu de independenta se fia devenitu Ungari'a prin pactulu dela 1867, totusi nu este o tiéra propria, si inchipuirea, cà póte face politica esterióra particulara, nu-i altceva, decàtu o fictiune pe càtu de comica, pe atàtu de stricatiósa. Ungari'a forméza o parte constitutiva a monarchiei austriace si politic'a esterna a Austriei nu se póte face dependinta de placerile si gargaunii Unguriloru. Politic'a sanatosa orientala a Austriei pretinde, cà cu Romani'a se traimu bine. Din nenorocire in cestiunea Dunarii suntemu mai multu seu mai puçinu avisati la buna vointi'a guvernului romanu si nimicu n'ar' puté fi mai pe dosu si fara capu, de càtu de a pasi Austri'a cu asprime la Bucuresci pentru o calcare accidentala de frontiera si inca neconstatata intru unu momentu candu se cere, de a invinge resistinti'a Romaniei façia de pretensiunile Austriei relativu la comissiunea mixta danubiana si ar' confirma cunoscuta incriminatiune, ca ambla se cucerésca Romani'a. Dincontra dorimu si speramu, ca relatiunile cele bune, dintre noi si dintre Romani'a, care s'au stabilitu prin aceea, cà Austri'a au recunoscutu indata ridicarea principelui Carolu la o trépta mai inalta, se voru intari si cà guvernulu nostru, candu se va tracta calcarea de frontiera transilvana va dá o proba, cà e de parte de ea idea de a intrebuintia, incontra Romaniei dreptulu celui mai tare dupa cumu voiesce sè 'si realiseze numai pretensiunile sale cele drepte asupra Dunarii, fara de a atinge independintia Romaniei càtusi de puçinu. Fiindu comisarii carii au se cerceteze calcàrea frontierei, denumiti, se va resipi in curendu umbr'a, care se asiediase in trecatu peste amiciti'a austro-romanésca. Foile maghiare, care au resipitu atàta veninu si catranu, s'au truditu indesiertu. Ele au inscenatu o comedia vechia din nou, déra reu. Va se dica: facura sfara in tiéra pentru nimic'a.“

Romani'a si press'a austro-ungara.

Unulu din principalele organe din Bucuresci, „Roman. Libera“, se asociéza la respunsulu, ce l'a datu foiloru ungare „Romanulu“ si „Timpulu“, scriindu urmatórele:

„La ultim'a salva de injurii si de neadeveruri, cu cari „Pester Lloyd“ ne-a gratulatu, cá de obiceiu — au respunsu deja, cu multa demnitate, si cu o inalta ratiune, confratii dela cele mai insemnate organe ale opiniunei nóstre publice. S'ar crede dér', cà peste ripostele bine intemeiate ale „Timpului“, peste calm'a aperare a „Romanului“ si juditiósele observari ale „Independetiei Romane“, cuvintele nóstre ar' fi focuri curatu perdute, déca n'am avé in vedere convingerea, ce trebue se stabilimu nobililoru pintenati dela Pesta, cà nu esiste intre romani deosebire de vederi si de sentimente, cà ei forméza unu trupu si unu sufletu, de càte ori este vorba de a 'si apera tiéra, pe orice terému ar' fi, in contra acelora, cari ar' voi s'o atace in drepturile si in interesele ei, séu cari i-ar' intinde cu dusmania curse de viitóre calamitati. Eata pentru ce venimu a intimpiná la rendulu nostru necasulu celoru dela „Pester Lloyd“, mai cu seama cà, in cestiunea drepturiloru nesocotite ale Romaniloru de peste Munti, noi ne-amu crediutu totdeauna datori a sustiené fara siovaire lupt'a nationalitatii nóstre impotriv'a celoru, cari viseaza a-o esterminá.“

Dela unu timpu in cóce diaristic'a maghiara pare a'si fi trasu planulu politicu de-a ne compromite in ochii Europii, prin totu felulu de nedemne inventiuni. De aci strigatele ei selbatice, cà la Bucuresci se framenta aluatulu unei Romanii iridente, cà tiparimu càrti siioviniste, cà facemu geografia dacica in scoli, cà conspiramu cu Bulgarii progresisti spre a resturná pe printiulu de Battenberg si a ne uni cu noulu statu; cà necontenitu in fine cautamu gàlceav'a Austro-Ungarii, candu la granitiele despre Munti, candu in cestiunea Dunarii, candu in afaceri de vami, de gari, de importuri, de taxe municipale prea ridicate pentru fabricele ei! . . . Cine citesce enormitatile acestei presse de fantastice inventiuni, si cine cunósce cum stau in realitate raporturile nóstre cu imperiulu vecinu, e cu neputintia se nu-'si aduca aminte de fabul'a lupului cu mielulu care ii turbura ap'a, de si elu se gasea in impregiurarile celoru mai nevinovate intentiuni.“

„Nici prin gandu nu ne-a trecutu in adeveru se facemu dile amare veciniloru nostri, si mai puçinu le-a trecutu acésta prin minte guverneloru tierii, cari, de sunt intru ceva vinovate façia cu Austro-Ungaria, sunt intru acésta, cà au fost atàtu de complesante catra politic'a dualista, in càtu ne-a aruncatu, legati de mani si de picióre, in curs'a economica a faimósei conventiuni. Eata, in adeveru, de ce am avea noi se ne plangemu, ear' nu de tari'a atitudinii ce ar' fi trebuitu din contra se pastreze Statulu romanu, façia cu tóte pretentiunile absorbitóre ale nesatiosiloru vecini.“

„Nu vomu mai perde timpulu, cá se respingemu nascocirea tendintieloru ce-amu fi avendu, dupa ide'a celoru de la Pesta, de-a ne uni politicesce cu Bulgarii, cáci fabul'a acésta e prea grósa, cá se mai ceara vre-o combatere seriósa.“

„Cà noi suntem cei pacaliti pe tóta lini'a economica, in raporturile nóstre comerciale, — cei din Ungari'a sciu lucrulu mai bine cá noi. Dovada este marele traficu austro ungaru pe tóte pietiele nóstre, cu avantagii neacordate nici unei alte puteri, si cu pagub'a vedita a desvoltarii nóstre industriale.

„Dér' ce poftescu óre Ungurii? Se renuntiamu, pentru chiefulu marelui mongolu, la istori'a patriei si se stergemu pena si din manualele scóleloru cuventulu Daci'a, cá se nu superamu póte consciinti'a acelora, cari tînu, sub unu jugu barbaru si nedreptu, patru milióne de stapani ai pamentului daco-romanu? Voescu óre se punemu in teaca singur'a arma, de care ori-ce poporu are dreptu se useze, in secolulu acesta numitu alu nationalitatiloru, — arm'a dreptului moralu de-a protesta, nu in contra ordinii politice a imperiului, ci impotriv'a arbitrarei si distrugetórei domnii maghiare asupra natiuniloru din Transilvani'a? Mai dorescu eara se ne fi vediutu cum, sub forme, cu viclenie combinate, maghiarii ne ar' fi rapitu posessiunea Dunarii, si noi se fi tacutu cá nisce nenorociti, de teama se nu fim aruncati — laud'a nu tîne parale — cu unu regimentu de honvedi in undele ei?

Ce voru, in fine, descendentii grozavului Árpád? Se devenimu si noi sclavii fricosi ai politicei maghiare, vita tacuta si plecata, pe care ei s'o smulga din tóte partile pena ce, adusa la tempire si slabiciune, s'o inghití cu totulu, fara teama de-a se ineca? . . .

„Ei bine — nu!

„Eata ce nu va succede fratiloru maghiari, cu obiceiuri de canibalismu catra nationalitati, ori-catu le-ar' fi stomaculu de poftitoru.

„Mai multu cá ori-care alta natiune noi dorimu pastrarea celei mai perfecte linisti in Orientu, pacea cea ma desevérsita, — dér' nu vomu tolerá se fimu calcati in picióre, in drepturile si in demnitatea nóstra nationala, de catra nimeni pe lume, si de catra Unguri si mai puçinu.“ Déca ei isi inchipuescu, cà le este permisu a ne vená politicesce si economicesce, se ne tolereze si noa dreptulu de-a nu ne lasá se fimu de vii inghititi!

Sciri marunte din Romani'a.

„Indép. Roumaine“ afla, cà guvernulu a facutu unu memoriu in cestiunea Dunarei. Acestu documentu nu se va tramite representantiloru romani in strainatate, decàtu numai dupa ce va fi

aprobatu de d. J. B r a t i a n u, care e acuma la Marienbad.

Se vorbesce, cà comitele A n d r á s s y, fostulu ministru de esterne austriacu, va face in curendu o visita Maj. Sale Regelui la Sinai'a.

A. S. Dómn'a E l e n'a C u z a, soçi'a fostului Domnitoru romanu Alesandru Cuza, se afla de càteva dile la proprietatea s'a Rusinós'a, unde a primitu visitele mai multoru persóne insemnate din inalt'a societate.

In curêndu ministeriulu de finance va publicá s t a t i s t i c'a c o m e r c i u l u i R o m a n i e i c u s t r a i n a t a t e a din puntulu de vedere alu populatiunei, teritoriului si veniturilorn in raportu cu celelalte state.

Unu creditu estraordinaru de 25 mii lei s'a deschisu ministrului de lucrari publice pentru pregatirea lucrariloru la e s p l o a t a r e a s i s t e m a t i c a a m i n e l o r u d e c à r b u n i in judetiulu Mehedinti.

Inundati'a s a l i n e l o r u d e l a T ê r g u O c n a cresce cu 20 centimetre pe óra pe-o suprafaçia de 2000 metre. Bas'a marinii de extractie e inundata si prin urmare perduta. Pagubele voru fi enorme. — Asié relatéza unele diare. Intr'aceea afla „Indép.“ Roumaine“ cà ap'a, care incepuse se inunde salinele, au pututu fi oprita si cà se spera, cà inundatiunea va incetá de totu.

Membrii biroului (camerei advocatiloru) dela Bucuresci sunt convocati in adunare (la 23 Aug. v.) spre a esaminá propositiunea relativu la e l i g i b i l i t a t e a m a g i s t r a t u r e i facuta de d. C. A. Rosetti.

„Roman.“ afla, cà o intalnire cu pistolulu a avutu locu Marti, u n u d u e l u intre d-nii N. Cerchez si A. Filipescu. Conditiunile intalnirei erau 40 pasi cu dreptulu de a inaintá fia-care adversariu cu 10 pasi, de a vizá si trage, candu va voi. Caus'a duelului fiindu grava se hotarira a se schimbá trei glóntie. Dupa alu doilea focu unulu din marturi a declaratu onórea satisfacuta. Nici unulu din adversari nu fusese ranitu.

Principes'a I o s e f i n a d e H o h e n z o l l e r n, mam'a Maj. Sale Regelui Carolu, va sosi peste càteva dile la Sinai'a spre a petrece acolo càteva septemani.

Generalulu C e r c h e z u, comandantulu diviziei dela Iasi, a fost lovitu de-o cruda bóla.

Program'a partidei serbesci in Croati'a.

„Zastava“ din novisadu (Neoplanta) publica program'a partidei independinte serbesci din Croatia, care se compune din 6 puncte, si cuprinde in fondu cam urmatóriele:

1. Deputatii alesi de partid'a independinta serbésca forméza in diet'a regatului triunitu unu partidu particularu serbescu si unu clubu particularu serbescu.

2. Deputatii partidului se voru sili mai cu séma, cá numele serbescu se fia egalu indréptatitu cu celu croaticu si recunoscutu prin legislatiunea Croatiei, cá afacerile eclesiastice serbesci se fia reservate autonomiei nationali; cá legea scolastica sè se póta face cu putintia, esistinti'a scóleloru serbesci autonóme; ca se va pune o suma corespundiatória in bugetu pentru ajutorarea institutelorn serbesci de cultura; ca cu respectu la recerintiele culturale ale Serbiloru se va sistemisa unu postu de referentu la guvernulu regescu, ca scrisórea cirilica va fi egalu indreptatita cu cea latina la autoritatile administrative, la tribunalulu de instanti'a antaia, si caracterulu oficiosu alu aceleia se va respectá si in manipulatiunea interna acolo, unde preponderéza elementulu serbescu.

3. Deputatii serbesci voru lucrá, cá graniti'a militara sè se incorporeze in fapta cu tiér'a mama si se fia provocata fara amenare a tramite deputati. Ei voru pretinde, cá sè se faca o reorganisatiune fundamentala a justitiei si a administratiunii pe basea decentralisatiunii, prin concursulu organeloru autonome vitale.

4. Deputatii Serbi voru starui pentru incorporarea Dalmatiei cu Croati'a si cu Slavoni'a pe bas'a dreptului de statu croaticu si a invoirii prealabile a representatiunei Dalmatiei.

5. Deputatii serbi in cestiunea Bosniei si a Herzegovinei voru apera politic'a determinatiunei de sene a poporului.

6. In cestiunile de dreptu ale statului façia de Ungari'a voru nisui deputatii serbesci, cá autonomi'a regatulu triunitu sè se largeasca si consolideze dupa putintia.

Se anuntia din S o f i'a, cà intre printiulu A l e s a n d r u alu B u l g a r i e i si intre printiulu V o g o r i d e s, din Rumeli'a orientala are locu de càtuva timpu o viua corespondintia. Se crede, cà printiulu Alesandru doresce o reapropiare de partid'a liberala si de aceea ar' fi cerutu interventiunea guvernatorului Rumeliei. Pêna ce liberalii bulgari au fost la càrma au sciutu economisi cu tesaurulu statului in care au fost lasatu 17 milióne franci dupa caderea loru. Càrmuitorii de adi inse au papatu pêna acuma totu, si paru a 'si fi alesu devis'a risipa. Sub asemeni impregiurari printiulu Alesandru nu se póte bucura de dictatur'a atàtu de dorita. Elu a perdutu si multu din increderea poporului si nu se mai semte siguru. Dela intórcerea s'a din Sistovu nu mai ambla decàtu impresuratu de-o adeverata garda personala. Residinti'a e pazita intocmai cá a Tiarului din Petersburg. Cu scopu de a recastiga simpathiile poporului printiulu Alesandru isi va serbatori cu mare pompa onomastic'a s'a, care cade pe la finea lui Septembre. Cu acést'a ocasiune se va face impregiurulu Sofiei o mare concentrare de trupe, dóra stralucirea militara va inmuié divergentiele. De pela tóte orasiele si satele se voru tramite deputatiuni la serbare. Punctulu culminantu va fi impartirea stéguriloru la armata. Aceste stéguri au sositu deja din Russi'a.

Din nordulu Transilvaniei, 15 Augustu 1881

Domnule Redactoru! De si in pretiuit'a fóia a-ti respunsu destulu de limpede si francu la articlulu pamfletu „román felkelés“ din diariulu Kossuthianiloru din Clusiu „Ellenzék“; permiteti-mi se reflectezu si eu càteva, deórace si eu amu avutu marea desfetare de a'lu ceti. Scieam, cà nu odata a fostu insultata natiunea nóstra de copilandrii dela „Ellenzék“ si cà acésta insultare cresce succesive, trece in insinuatiuni malitióse si recriminatiuni nerusinate, acum'a inse in articlulu amintitu stupiditatea si maliti'a 'si ajunge culmea. In fiacare siru din acestu pamfletu se vede reutatea si ur'a in contra romaniloru, éra scopulu acestui articlu e, cá se astupe inaintea lumei civilisate si a tronului nedreptatea si apesarea ce-o indura natiunea romana de sub corón'a santului Stefanu, vrea adeca se afle o mant'a, sub care se ascundia manoperele stapanirei façia de drepturile nóstre nationali, unu pretecstu de o noua campania in contra acelora, cari pasiescu pe façia pentru aperarea legala, si pretinderea inaintea lumei civilisate a drepturiloru unei natiuni paciuice si fidele tronului. Cumcà e acest'a scopulu articlului amintitu, se vede si din aviditatea, cu carea 'l au reprodusu si celealalte foi maghiare.

Permiteti mi, ve rogu, Dle Redactoru, cá se adresezu càteva intrebari dloru Kossuthiani dela „Ellenzék“ et consortes. Intrebu: Candu a redicatu poporulu romanu mân'a asupra tronului? Au nu sciti, cà romanii ni suntu urmasi de ai profetului vostru Kossuth si cà in anim'a loru este lealitate, patriotismu éra nu fanatismu?... Diceti, cà diarele romane scriu aspru in contra maghiariloru. Nu in contra maghiariloru scriu foile nóstre aspru, ci in contra conduitei maghiariloru façia de natiunea romana, si credu, cà nu ve cade bine, candu ve arata golatatea cavalerismului vostru; sobolii fugu de lumin'a sórelui. Apoi tronulu nu 'lu provocati la intentiunile cele rele ale vóstre, nu-'lu amestecati in nedreptele vóstre aspiratiuni, càci suveranulu, actualulu monarchu e parintele tuturoru popóreloru din acésta monarchia, si nu va permite pe langa tóte falsificarile vóstre, cá se deveniti calâii natiunei romane.

Romanii din Transilvani'a si Ungari'a s'au dechiaratu prin alesii sei in conferinti'a din Maiu a. c. tienuta in Sabiiu, aratandu dorintiele poporului romanu in memorabil'á programa nationala. Ei nu ambla in ascunsu, ci inaintea lumei pe façia arata drepturile, cari le competu, arata aspiratiunile, dela care nici odata nu se voru abate. Nimica nu detrage valorei programei natiunale stabilite in Sibiiu, ea susta neclatita inaintea fiacarui romanu de bunu semtiu, de si actual'a stâpanire a tierei s'a nisuitu din tóte puterile a-o compromite la alegerile dietale din urma. Càci bine este cunoscuta procedur'a dela alegeri. Ceea ce a recomendatu „Pesti Hirlap“ intr'unu articlu „magyar home-rulerek“ din vér'a acést'a, cá sè se folosésca tóte midilócele pentru a face, se nu póta reesi candidatii nationalitatiloru, s'a indeplinitu cu esactitate. Baionet'a, banii, beutur'a, mancarea, temniti'a, férele, destituirea, persecutiunea pêna la a treia sementia, terorisarile, pressiunile, ademenirile, minciunile, suspensiunile din oficiu, gendarmii, ostasii, abusulu de potere etc. au fostu midilócele, prin cari au reesitu mamelucii stapanirei in loculu celoru doriti de poporu. Alegerea inse in modulu acesta nu e espressiunea dorintiei poporului, ci e falsificarea opiniunei publice si a constitutiunei. Era program'a nationala romana in acestu modu nu e compromisa. Stapanirea a voitu a probá, cà acea programa nu e espressiunea intregului poporu romanu, uitandu de adagiulu latinu „qui nimium probat, nihil probat.“

Véda dóra domnii dela „Ellenzék“ et consortes, unde sunt aspiratiunile si pretensiunile romaniloru de sub corón'a santului Stefanu, acele suntu esprimate in program'a nationala dela Sibiiu, enunciata in deplina solidaritate de alesii poporului. Séu dóra chiaru acésta programa 'i dóre pe cei dela „Ellenzék“ si pentru aceea in accesulu loru de friguri voiescu a-o innegri prin nàscociri? La multe ni-amu asteptatu si multe potu se ne ajunga, drepturile nóstre inse nici candu nu vomu incetá ale pretinde si a luptá in modu legalu pentru ele.

In fine dau unu sfatu redactorelui dela „Ellenzék“, cá se nu atitie societatea maghiara asuprá nóstra, lase-ne se traimu in pace, si rescólele, cari se nascu in crerii sei, se nu le faca si altora cunoscute, càci prin acést'a nu-si face onóre.

Sx.

Diverse.

(M i s e r i'a c u p a s p ó r t e l e.) Este in adeveru ceva ne mai pomenitu, cá la unu punctu asiédiatu de insemnatu comercialu, cum è Brasiovulu pentru Ardelu, sè se faca publicului atàtea dificultati, cu paspórtele. Inca si acuma trebue se astepte unu comerciantu càte 7—8 septemani dupa unu pasportu in strainatate si trebue se alerge 48 de óre pêna ce 'si póte scóte unu certificatu pe càte 15 dile. In ultim'a siedintia a camerei comerciale din Brasiovu s'a discutatu si miseri'a cu paspórtele si la propunerea d-lui Ioanu T. Popoviciu camer'a a decisu, se adreseze o representatiune la ministrulu de comerciu si agricultura, in care sèlu róge a interveni la ministrulu de interne pentru inlesnirea edarei paspórteloru pentru strainatate.

(I u b i l e u p r e o t i e s c u) Rds. D. Nicolau Vulcanu, canonicu oradanu, la 21 l. c. a serbatu iubileulu de 50 ani alu preotiei sale, celebrandu missa, asistatu de colegii sei canonici si de tóta preotimea gr. c. locala. Pr. Sa Mihaiu Pavelu, episcopulu diecesanu, neflindu acasa, a tramisu pe cale telegrafica felicitarea si binecuventarea sa archierésca. Dupa seversirea servitiului divinu, capitlulu si preotimea gr. c., sub conducerea Rds. D. vicaru substitutu Ioan Kuuk; der' preotimea si inteligint'a gr. or. sub conducerea Rds. D. vicaru episcopescu Ieroteiu Belesiu: au bineventatu pe iubilantulu in nisce termini caldurosi, carora acest'a le-a respunsu adêncu emotionatu.

(N e c r o l o g u.) In Sibiiu a repausatu cunoscutulu si bravulu comerciantu A n t o n i u B e c h n i t z, asessoru la consist. metropol., membru alu admin. fundatiunei „Siaguna“ s. a. in etate de 76 ani. Fia i tierin'a usióra!

(D e l a N a s e u d u) primiramu urmatoriulu avisu telegraficu: „Din caus'a versatului“, l a s c ó l e l e d i n N a s e u d u s e a m a n a i n c e p e r e a p r e l e g e r i l o r u i n 1881/2 pêna la 15 Septembre st. n. 1881.“

(F ó m e t e i n c o m i t a t u l u T i m i s i u.) Citimu in „Luminatoriulu“ din Timisióra: In septeman'a trecuta, tienendu-se siedintia in comitetulu adm. alu representatiunei comitatense, s'a constatatu oficiosu, cumcà recolt'a peste totu in acestu ani si in acestu comitatu este atàtu de rea si slaba, in càtu corespunde cu cea din anulu neuitatu dela 1862—1863. Lips'a inse este acum cu atàtu mai sentita decàtu in numitulu anu, cu càtu pe atunci ómenii mai aveau vite, pre candu astadi sunt despoiati de tóte; apoi nici specul'a pe atunci nu erá atàtu de mare cá si astadi din partea organeloru administrative. Ast'a este de multu o plaga nesuferibila pe poporulu din acestu tienutu, care se manifesta in urmatoriulu modu: Pentru cà e seracia, ómenii n u p o t u p l a t i, domnii considera acést'a? de lene, reavointia, opunere din partea poporului, deci tramitu toti din tóte partile — e x e c u t o r i cu diurna de càte 3 fl. la di, si astfeliu in alta comuna stau cate 5 executori, fara se póta incassá ceva, si consuma di pe di diurne càte 15 fl., cari nici cà se potu incassá. Unu jude ni se planse, cà in cass'a com. nu are cruceriu si cá se scape de torturi plati din pung'a lui 10 fl. diurnele unui executoru! — Si candu o gata mancatorii pe acést'a cale cu suptulu, atunci se

apuca a speculá pe alta cale: iute si de graba ceru imprumuturi dela statu! Sosindu acestea, 'si facu parte toti cu totii, poporului 'i se incarca o detoria nóua pe cerbice, apoi platesce la ea neintreruptu in fia-care anu cu grosulu, si nu se mai resplatesce nici càndu! — Nu cereti nici dati imprumuturi, domniloru, — sistati executiunea si noi ve asiguramu, cà ómenii voru isbuti a semená, a trai, ba voru plati ceva si din contributiune, desi anulu e reu! —

(Luminatulu electricu.) Ulitiele si pietiele cele mai insemnate din Stockholm voru fi in curêndu iluminate cu lumina electrica. In acestu orasiu, pe care positiunea s'a pitorésca in midiuloculu apeloru magnifice, care 'lu strabatu de tóte partile, l'a facutu sè se supranumésca Veneti'a de Nordu, se voru face instalarile iluminatului cu electricitate in cele duóe parti, despre partea marii si a lacului Moelar, unde este o miscare continua de navigatiune, si in pàrtea despre Sudu, unde orasiulu propriu disu se redica in forma de amfiteatru. Este vorba asemenea de a se iluminá teatrulu si frumosulu palatu regalu, edificiu care domina intregulu orasiu.

(Flotele europene.) Sambat'a trecuta, desbatendu-se in Camer'a Comuneloru din Angli'a bugetulu floteloru, secretarulu admiralitatei a contestatu asertiunea admiralului Egerton, cà, intru càtu se atinge de tunuri grele, marin'a britanica este in urm'a tuturoru celorlalte marine din lume. Totodata elu facù o comparatiune intre flot'a britanica si flotele altoru natiuni. Astfelu, Austri'a are astadi 10 nài cu 110 tunuri grele; Itali'a 12 nài cu 91 tunuri grele, Germani'a 18 nài cu 118 tunuri grele, Russi'a 29 corabii cu 129 tunuri de calibru greu, Françi'a 59 nài cu 356 tunuri grele si Marea Britania 98 corabii, cari sunt armate cu 572 tunuri grele.

(Nóua conspiratie contra Tiarului). Spuseramu deunadi, ca tóta famili'a imperiala a parasitu pe neasteptate Peterhoff, cá se mérga la Moskua. Publiculu a fost pusu in mirare de acésta naratiune, pentru ca ea erá impodobita cu descoperirea unei mari conjuratiuni, care avea de scopu unu atacu nopturnu asupra cottagiului locuitu de famili'a imperiala la Alexandri'a. Se scie, ca bai'a dela Peterhoff era blocata prin bastimente de resbelu russe, cari aveau insarcinarea a opri navele d'a se apropia de cósta, o mica barca reusí intr'o nópte a se stracura pr'intre duóa bastimente; ca Politi'a, stationata pe tiermu, descoperi misteriós'a imbarcatiune si, prefacênduse, ca n'o observa, o lasà se cada in cursa; ca s'a arestatu in barc'a acea unu omu, asupra caruia s'a gasitu hartii fórte compromitiatórie; ca din aceste hartii s'a descoperitu, ca o banda de 60 conjurati, apartinendu in cea mai mare parte inaltei aristocratii, hotarise a face o lovitura sangerósa intregei familii Imperiale; ca numeróse arestari au fost facute si ca s'a datu consilie Tiarului a merge pentru càt-va timpu la Moskua. Diarele ruse nu vor spune nimicu asupra acestei lugubre descoperiri si, fara indoiéla telegramele cá si scrisorile pentru strainatate voru fi rigurosu supraveghiate. Inse noi vomu cerca se aretamu adeverat'a causa a acestei miscari de palatu. In ultimele dile circula sgomotulu, ca actualulu ministru de resbelu, generalulu Vanovski va cede loculu seu generalului Obruceff. Vanovski, omu fórte onestu si energicu, a voitu se véda totulu cu ochii sei; in dilele trecute a intratu pe neasteptate in una din fabricele de cartusie metalice ale Statului: placele de alama sunt destulu de mari pentru a fabricá 10 bucati, pe candu se fabricau numai 8, si lucrarea nu erá pusa sub privighiarea nici unui oficiaru. Directorele fabricei, unu generalu, bagà in buzunaru, cu modulu acesta 20⁰/₀. De óra ce fabricatiunea anuala este de 21 milióne cartusie, valorandu fiacare 40 centime, remane intielesu oricui, cum generalulu, care nu avea cá apuntamente de câtu 9000 ruble pe au, cheltuia 5000 ruble pe luna cu metres'a lui, pe care o tînea in orasielulu Strelna, ceea ce a desteptatu banuelele d-lui Ministru. Multi din inaltii functionari sunt amestecati in ast-felu de fraude. Prin complicii, pe cari acestia ii au la curte, au inceputu a inegri pe ministru in ochii Imperatului, cá se 'i grabésca destituirea si au respanditu peste totu loculu sgomotulu despre caderea lui iminenta. Ministrulu s'a presentatu la Imperatulu si a facutu M. Sale unu reportu exactu de cele petrecute in fabrica si 'n multe alte ramuri ale administratiei. „Sè fia tramisi toti acesti câni la ocne! Trebue se punemu capetu acestoru insielatorii! esclama Imperatulu intr'unu accessu de mania. Se pretinde, ca aceste fapte nu sunt straine de conjurati'a, de care amu vorbitu mai susu.

(Casatori'a sorei Sultanului.) Nu de multu una din surorile Sultanului 'si-a serbatu in Constantinopolu cununi'a, si fói'a „Standard“ publica raportulu unei dame, care a fost invitata la acea serbare. Ea observa mai antaiu, ca n'au fost façia dame turcesci nascute libere, cari nici nu visitéza unu seraiu imperialu, càci prin acést'a se dá, cá sè s'ar' injosi cá nesce sclave. Localitatile Haremului, in care locuia mirés'a si in care s'a tînutu serbarea, dice cà sunt mobilate ordinaru si fara gustu, si cét'a servitoriloru era imbracata in haine fórte puçinu pretióse. Englezóic'a a vediutu mai antaiu pe mire, càndu acest'a se ducea in apartamentele miresei pentru ceremoni'a cununiei. Mehemed-Beiu, asié 'lu chiema, are 24 ani si dupa gusturile orientale e unu barbatu frumosu, pe care Naile Sultana si l'a alesu insasi de soçiu. Acest'a e unu privilegiu vechiu alu principeseloru din cas'a lui Osman, ce merge asié de departe, in càtu si barbatii, cari sunt casatoriti, se despartu de nevestele loru si trebue sè se casatorésca cu princes'a, a carei favóre au castigat'o. Unu asemenea casu s'a intemplatu in acestu seculu si respectivulu fericitu nu 'si-a pututu ajuta altfelu, de càtu inchiriendu o alta casa pentru soçi'a s'a de pêna aci, unde o visitá din càndu in càndu. Mehemed-Beiu inse a fost bunu bucurosu de a acceptá fericirea oferita. Pêna acum a fost seracu si neobservatu, unu simplu adiutantu, fara sianse de inaintare, de odata se vediù soçiulu surorei suveranului seu, cá generalu si Altetia. Càndu trecù prin cét'a sclaveloru si eunuchiloru, ce impleau anticamerile, aruncà in drépta si in stanga bani de argintu, care este o proba, cà la curtea Sultanului s'a introdusu economi'a si crutiarea, càci mai 'nainte se aruncá aurulu cu gramad'a. Sclavele si eunuchii navalira asupra moneteloru cu atàta furia si se incolacira astfelu pe josu, in càtu mirele nu'si putù urma calea. pêna ce o baba, supraveghiatórea haremului, nu'i deschise drumulu, dandu cu bastonulu peste capetele si spetele servitoriloru. La cununia a fost façia numai mam'a miresei; Imamulu a legatu pe tineri cu o funie, declarandu'i de barbatu si femeia. Inse tenerulu a trebuitu in curendu se parasésca palatulu printr'o usia dosnica, spre a scapá de vechiulu obiceiu turcescu, de a fi batutu si impinsu de sclavi, pentru care apoi trebue se le dè si unu bacsisiu bunu. Apoi Englezóic'a a fost primita de Naile Sultana si salutata cu multa dragoste. Princes'a, in etate de 24 ani, este o dama fórte placuta si blanda. La spatele ei stetea o dama betrana, corpolenta, care observá cu scrupulositate cá voalulu si slepulu princesei se stea bine si s'o ferésca de potopulu de felicitari ale sclaveloru. Englezóic'a credea, cà acést'a betrana este dàdaca séu ingrijitórea princesei si tocmai mai tardiu a aflatu, cà era mam'a princesei, care inse, fiindu o sclava de nascere, nu putea se siéda in presenti'a fiicei sale. Cu tóte acestea ea nu se vedea a fi nemultiumita de positiunea sa, càci 'i straluceau ochii de fericire si mandria. „Rsb. W.“

(Moravuri chineze.) Imperatului din China i-a murițu dilele trecute una din femei. Elu a porunciitu numai decàtu o jale de o suta de dile, in timpulu càreia nici unu supusu se nu'si tunda nici perulu nici barb'a. Vre-o cinci-dieci de cetatiani din orasiulu comercialu Fu-Tsau, ridicati prin o cultura europeana mai pe susu de aceste deprinderi barbare, au continuatu se'si tunda perulu si se'si taie barb'a. Guvernatorulu a pusu atunci sei prinda si a administratu fia-carui càte siésedieci de betie. Pe urma le-a implutu capulu si façi'a de cenusia si le-a poruncitu se amble totu astfelu, totu timpulu càtu va tîné doliulu imperialu.

Concursu.

La scólele granitiaresci suntu de conferitu urmatóriele statiuni de invetiatori.

1. La scól'a din Vaidarece, Lis'a si Riualbu postulu de invetiatorin dirigente cu salariu anuale de 300 fl. v. a.

2. Postulu de invetiatoriu secundariu la scol'a din Margineni cu 180 fl. v. a.

La toti cu cuartiru si lemnele necesari pentru focu. —

Aceia, cari voiescu a ocupá un'a din statiunile numite, au de a tramite cererea loru provediuta cu tóte documentele prescrise de lege, celu multu pêna la 30 Augustu st. nou, a. c. la **Comitetulu administrativu alu fondului scolasticu alu fostiloru granitiari din regimentulu rom. I, in Sibiiu.**

3—3

Nr. 7851/1881. 2—3

Concursu.

Din legatulu Iosef Wehrmacherianu suntu de a se dá, cá stipendiu anualu, 400 fl. v. a., pentru intreag'a perioda de studiu, unui ascultatoriu ordinaru dela o scóla superióra interna séu esterna séu dela unu institutu de invetiamentu de aceeasi categoria, eventualminte unui studentu, care prin absolvarea unui gimnasiu superioru, unei scóle reale superióre séu alu unui altu institutu de pregatire, este in stare de a documentá prin documente legale indreptățirea spre frecuentarea unuia din amintitele institute cá ascultatoru ordinaru. La concurenții pentru cestionatulu stipendiu nu are de a se luá in consideratiune religiunea séu nationalitatea competentului.

Concurentii au de a 'si asterne petitiunile timbrate si provediute cu aclusele recerute pêna in 16 Septembre a. c. subscrisului magistratu urbanu. In sensulu dispositiuniloru legatare au de a documentá in petitiuni, cum cà suntu nascuti in Transilvani'a, si anume din partile acele, cari, inainte de unirea cu regatulu Ungariei, au formatu politicesce marele principatu alu Transilvaniei; in fine se cere a se documentá, cumcà suntu fara mijlóce, adeca: cà atatu concurentii, càtu si parintii loru nu possedu atàta avere, cá se póta acoperi spesele pentru studiu.

Brasiovu 19 Augustu 1881.

Magistratulu urbanu.

Editoru: **Iacobu Muresianu.**

Redactoru responsabilu: **Dr. Aurel Muresianu.**

Tipografi'a: **Ioanu Gött si fiiu Henricu.**